

BUDGETFÖRSLAG FÖR LIDINGÖ 2023

Samt plan 2024 – 2025

**Lyssnande ledarskap för hälsans ö
med småstadskänsla**

Centerpartiet

LIDINGÖ

Innehåll

1. Inledning – politisk inriktning för Lidingö	3
2. Stadens vision och ny styrmodell.....	3
3. Riktlinjer för ekonomisk hushållning.....	5
4. Budgetförutsättningar.....	6
5. Jämförelsekommuner	6
6. Stadens ekonomi	7
7. Kommunstyrelsen och miljö- och stadsbyggnadsnämnden	10
8. Utbildningsnämnden	14
9. Omsorgs- och socialnämnden	18
10. Tekniska nämnden.....	22
11. Fastighetsnämnden	26
12. Kultur- och fritidsnämnden	27

Sammanfattning:

Centerpartiet vill skapa hälsans ö på riktigt. Med trygghet från minsta knodd på förskolan till Lidingöborna i öns äldreomsorg. Med fler idrottsytor där föreningsidrotten kan blomstra. Med större fokus på stadens arbete för psykisk hälsa hos barn och unga. Och med satsningar på en grön och klimatsmart ö där vi motverkar klimatförändringarna.

Medan det stockkonservativa styrets övergripande mål är att sänka skatten med 50 öre 2025 är Centerpartiets mål att leverera högsta kvalitet till Lidingöborna; I förskola med små grupper och utbildade förskolelärare. I grundskolan och gymnasiet för att säkra att alla elever oavsett neuropsykiatrisk funktionsnedsättning når sin fulla potential. I äldreomsorg med utbildad personal med tid för de äldre, god och näringsrik mat, fler sociala mötesplatser och tillräckligt antal äldreboenden. Samt i fritidsverksamheten för barn, unga och funktionsnedsatta med fler idrottshallar och satsning på integration. Om utrymme sedan finns kommer Centerpartiet givetvis även sänka skatten, men första prioritering är kvaliteten för skola, omsorg och idrott. Varje skattekrona ska värnas och ge samhällsnytta tillbaka till Lidingöborna.

Vackra Lidingö med alla sina grönområden ska skyddas och för att vi ska få behålla vårt klimat behöver vi på alla nivåer arbeta för insatser emot klimatförändringarna. Centerpartiet vill samarbeta mellan kommun, näringsliv och civilsamhälle i ett klimatprotokoll, för tillsammans när vi längre.

Utan företagen får kommunen inga skatteintäkter. Centerpartiet vill att Lidingö ska vara den bästa platsen för små företag att växa. Vi vill starta Lidingöveckan, underlätta för tillstånd och minska avgifter till företagen samt uppmuntra unga till entreprenörskap. Det är så vi skapar framtidens skatteintäkter.

Patrik Buddgård, gruppledare

1. Inledning – politisk inriktning för Lidingö

Centerpartiet vill ha ett tryggt och grönt Lidingö som utvecklas i samklang med sin småstadskänsla. Lidingö ska bli hälsans ö på riktigt. För att nå dit krävs en stad som lyssnar på Lidingöborna, utvecklar verksamheterna, stödjer civilsamhället och hushållar med Lidingöbornas skattemedel. Lidingö ska även gå från att tillhöra de sämsta till de bästa inom kommunernas hållbarhets- och klimatarbete.

Lidingö är en del av en växande storstadsregion med en unik karaktär som ö i Stockholms inlopp och med en tydlig småstadskaraktär. Vi vill bygga vidare på Lidingös attraktiva roll som småstaden i den stora staden. Lidingöborna ska känna att de bor i en stad som prioriterar hållbarhet och som har framtiden för sig i en omvärld som ständigt förändras.

Småstadskänsla handlar om allt från arkitektur och stadsplanering till att du ska kunna handla hos din lokala butik och känna dig trygg med en välfungerande skola och omsorg. Det handlar också om ett levande civilsamhälle där föreningslivet spelar en avgörande roll för hälsa och gemenskap.

Vår politiska inriktning utgår från fyra delar:

- Lyssnande ledarskap: Genom uppriktig dialog med Lidingöbor, civilsamhälle och näringsliv kan vi förbättra kommunens beslut och satsningar, undvika felsatsningar och skapa en bättre ö för Lidingöborna. Exempelvis är denna dialog avgörande i förbättringar av stadsdelarna för att ge mervärde för de boende med trivsammare miljöer och närservice.
- En klimatsmart och grön ö: Lidingö ska vara fossilfritt till 2040. För att uppnå detta ska staden samarbeta i klimatprotokoll med civilsamhälle och näringsliv, satsa på förnybar energi samt ta vara på värdefulla resurser i hushållens avfall. Vi ska även värna Lidingös sjöar och vatten från föroreningar och övergödning samt skydda den biologiska mångfalden på ön.
- Trygghet för alla på ön: En viktig del av tryggheten är en välfungerande skola och omsorg för dig som Lidingöbo. Därför så behöver vi stärka kompetensen inom både förskola och omsorg samt anpassa skolan bättre för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Staden ska även ta krafttag emot våld i nära relation och det ska råda nolltolerans emot droger, mobbning och sexuella trakasserier på ön.
- Hälsans ö på riktigt: Det är av största vikt att värdesätta och uppmuntra det ideella arbetet som genomförs av idrottsföreningarna på ön. Det bidrar till både psykisk och fysisk hälsa hos öns barn, unga och vuxna. Föreningslivet skapar viktiga sociala mötesplatser där ungdomar från olika delar av ön kan mötas. Kommunen ska stötta idrotten genom att bygga ut öns idrottsanläggningar samt sänka kostnaderna för ungas deltagande inom idrott och kultur.

2. Stadens vision och ny styrmodell

Centerpartiets modell bygger på decentraliserad styrning som ger egenmakt åt dem som har ansvar för det dagliga arbetet i verksamheterna. Med en decentraliserad modell, snarare än top-down, ökar engagemang och ansvarstagande hos medarbetarna och staden får ut mer av den kompetens som finns ute i verksamheterna.

Centerpartiets förslag till styrmodell bygger på fem ledningsprinciper:

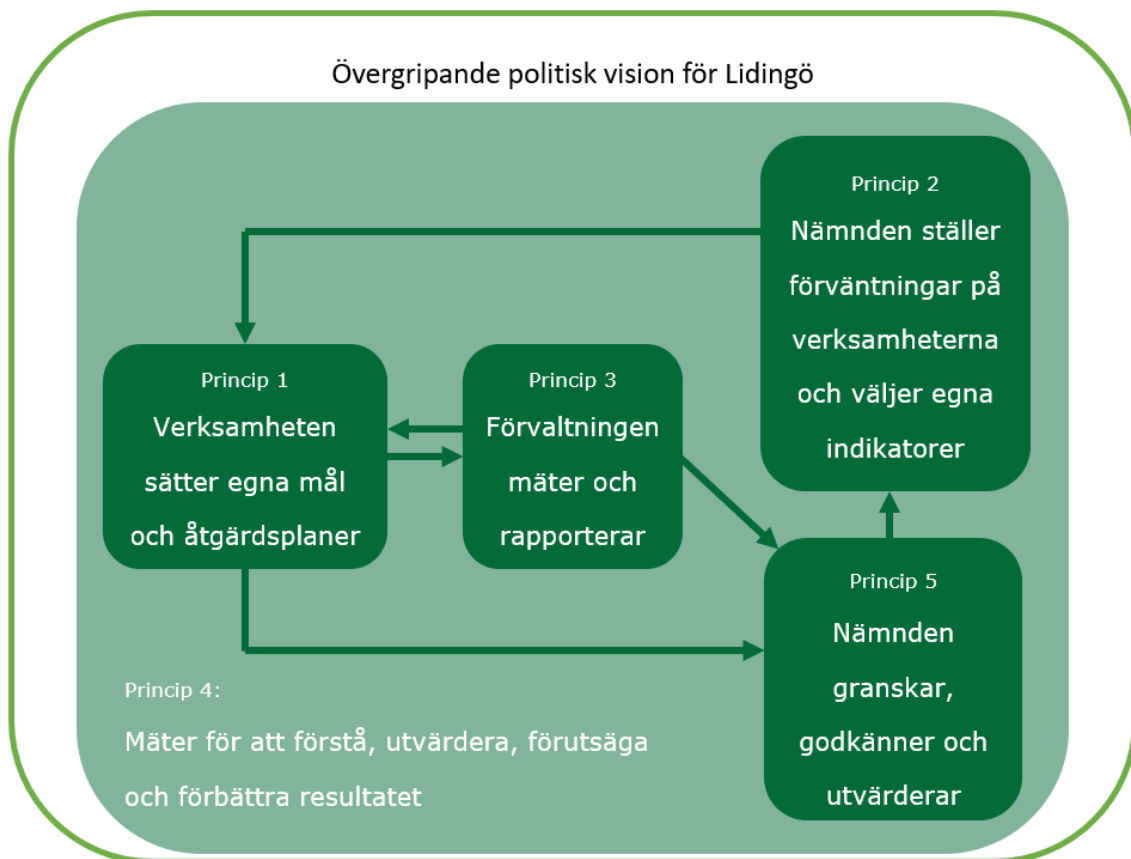
Princip 1: Verksamheterna med sina ledningsgrupper sätter egna **mätbara mål** utifrån nulägesanalys och identifierar **verkningsfulla åtgärder** som bidrar till att målen nås. Mätbara mål beskriver egenskaper hos det vi mäter på och vilken nivå den ligger på.

Princip 2: Nämnderna ställer **förväntningar** på verksamheterna utifrån politisk inriktning och väljer **egna indikatorer** för att följa utvecklingen i verksamheterna.

Princip 3: Förvaltningen bygger **mätprocesser** åt verksamheterna och nämnderna samt rapporterar framsteg enligt åtgärdsplaner och **resultat** från mätningar till verksamheter och nämnder. Verksamheternas ledningsgrupper gör bedömning om mål kommer att nås med nuvarande åtgärdsplan eller om ytterligare åtgärder behöver sättas in.

Princip 4: Skälen till att vi mäter är att **förstå, utvärdera, förutsäga** och **förbättra** resultatet. Beslut baseras på analys av data och information från mätningar.

Princip 5: Styrningen av den politiska inriktningen säkras genom att nämnderna **godkänner** verksamheternas mätbara mål, **granskar** verksamheternas åtgärdsplaner och **utvärderar** mätresultat.

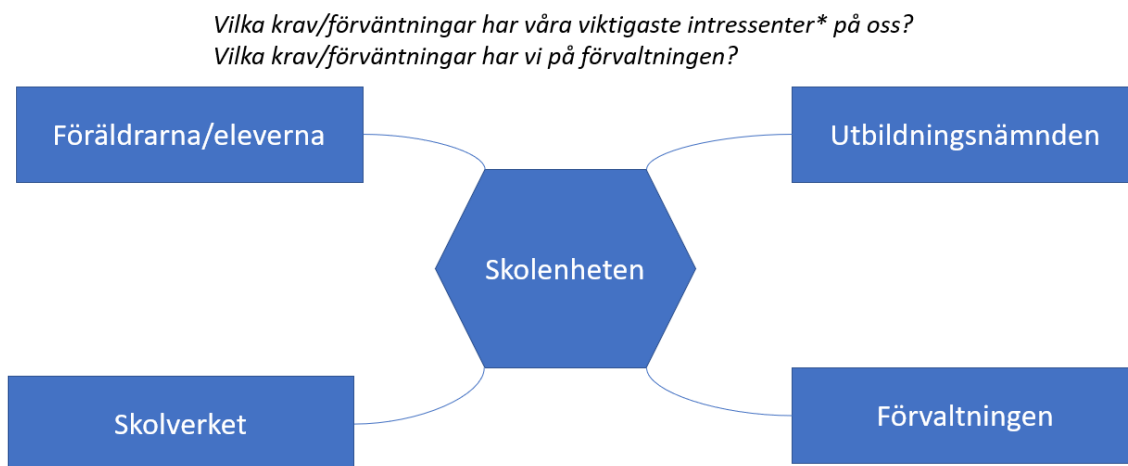
Figur 1 förevisar Centerpartiets förslag till styrmodell

En **politiskt beslutad vision** visar inriktningen på lång sikt för hela staden. Förväntningarna som nämnderna ställer ska bidra till den långsiktiga visionen för Lidingö.

När verksamheterna sätter sina egna mål och skapar sina åtgärdsplaner sker det utifrån en analys av dagens verksamhet samt intressenters krav och förväntningar på verksamheten. Med

vår modell blir det tydligare vem som äger målen och därmed är ytterst ansvarig för de åtgärder som leder till att målen nås.

Intressentmodellen – Skolans intressentkarta

* En intressent är någon som har intresse av en organisations förmåga och prestation

Figur 2 Exempel på hur en intressentmodell för skolans verksamheter kan se ut

Långsiktig vision för Lidingö – hälsans ö

Lidingö ska vara hälsans ö med småstadskänsla och levande stadsdelscentrum. Lidingö ska vara hållbart ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Vi arbetar med FN:s Agenda 2030 och är en jämställd kommun.

Vi ska vara en ö med tillgång till rekreation i grönområden och med stora möjligheter till en aktiv fritid på idrottsytor över hela ön. Lidingö ska vara en stad där vi lyssnar på varandra för att förstå behoven. Föreningsliv, näringsliv och civilsamhälle inbjuds att delta i utvecklingen av hela ön.

I skolan ska eleverna må bra och ha möjlighet att nå sin fulla potential. Inom omsorgen ska brukarna känna sig väl omhändertagna samt ha tillgång till en social miljö och till hälsofrämjande aktiviteter.

Nämndernas förväntningar och indikatorer

Nämndernas förväntningar och indikatorer redovisas under respektive nämnd.

Uppföljning åt kommunfullmäktige

Inom varje nämnd rapporterar verksamheterna sina målrapporter till nämnden. Utifrån verksamheternas målrapporter sammanfattar nämnden en årsrapport till kommunfullmäktiges årsredovisning. Rapporten innehåller även en analys av mätresultatet.

3. Riktlinjer för ekonomisk hushållning

Centerpartiet ställer sig bakom stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning men vi justerar definitionen av det finansiella målen "Lidingö har låg skatt". Centerpartiet menar att den ska definieras enligt följande:

- Lidingöbornas kommunala skatteböroda (exklusive landstingsskatt) ska vara bland de tio lägsta i landet.

4. Budgetförutsättningar

Sverige går nu in i en lågkonjunktur med risk för ökad arbetslöshet. Detta kombineras med demografiska utmaningar där befolkningen ökar mest bland de äldsta samtidigt som befolkningen i arbetsför ålder inte ökar lika snabbt. En äldre befolkning kommer att innebära ökade kostnader för äldreomsorg som inte motsvaras av samma ökning av intäkter från skatteunderlaget - särskilt inte om arbetslösheten ökar. Att befolkning i arbetsför ålder inte ökar i samma takt som tidigare kommer även innebära stora utmaningar i personalförsörjning till stadens verksamheter, därför blir det än viktigare att vara en attraktiv arbetsgivare, erbjuda anställda möjlighet till vidareutbildning inom staden samt ha hög kvalitet i verksamheten så att många vill jobba i kommunen.

Staden har även stora investeringar i exempelvis ny bro och simhall. Eftersom investeringar i idrottsytor under lång tid varit eftersatta i kommunen vill Centerpartiet även att staden tar ett större ansvar för investeringar i idrottshallar framåt.

I detta osäkra ekonomiska läget med demografiska utmaningar, stora behov av investeringar och kvalitetsförbättringar i verksamheterna så krävs en ekonomiskt ansvarstagande budget. Centerpartiet planera därför för ett betydligt större överskott 2025 än majoriteten för att ha säkerhetsmarginal och för att kunna finansiera nödvändiga investeringar för klimat och idrott. Det är inte ansvarsfullt att i detta ekonomiska läge och med de utmaningar kommunens verksamheter står inför lova ut 50 öre i skattesänkningen.

I Moderaternas och Lidingöpartiets förslag ges verksamheterna inte mycket utrymme till kvalitetsförbättringar och resurserna till verksamheterna sjunker under 2024 och 2025. Det är tydligt att styrets genomgripande mål är att sänka skatten till varje pris. Centerpartiet ser till skillnad från styret behov att stärka resurserna till skola och omsorg 2025 för att kunna höja kvaliteten.

5. Jämförelsekommuner

Majoriteten har under lång tid tagit stadens resurser i anspråk på att jämföra nettokostnadsavvikelse med fem kommuner (Danderyd, Sollentuna, Solna, Täby, Österåker). Vi anser att val av kommuner är gjorda på fel urvalskriterier (borgerliga med låg skatt) samt att nettokostnadsavvikelse bara är en av flera egenskaper vid jämförelser mellan kommuner. För att få en mer heltäckande bild krävs att fler jämförande parameter mäts och med fokus på kvalitet.

Det är bra att jämföra med andra kommuner för att lära från deras effektiviseringar, men än viktigare är hur kvaliteten kan höjas på ett hållbart sätt. Vi skulle därför vilja se ett helt annat arbetssätt där staden väljer olika jämförelsekommuner beroende på vilken fråga som ska undersökas. Vi vill se att jämförelsekommuner väljs utifrån kvalitet inom respektive området snarare än utifrån lägst kommunal skatt. Vi vill jämföra med de bästa inom varje område.

I sin budget redovisar Moderaterna och Lidingöpartiet att de ser möjlighet att spara 89 mnkr genom att skära ner på skola och omsorg för att nå ner till kostnaden i de utvalda jämförelsekommunerna - valda huvudsakligen utifrån kommunernas låga skatt och inte att de

levererar kvalitativ verksamhet. Centerpartiet är ett liberalt, borgerligt parti och vill aldrig ta ut mer skatt än nödvändigt. Men att sänka skatten kan inte vara ett överordnat mål i kommunen utan ska eftersträvas när kärnuppgifterna uppfyllts med god kvalitet. Centerpartiet ser idag stora förbättringsbehov inom kärnverksamheten som först måste åtgärdas innan vi kan ta beslut om att ytterligare sänka landets femte lägsta kommunskatt.

Vi tror också jämförelserna blir mer relevant om val av egenskaper och jämförelsekommuner görs av de som arbetar med/i verksamheten. De har bättre kunskap om vilka kommuner och egenskaper som är relevanta att jämföra än att val görs ur ett top-down, ekonomiskt perspektiv där samma kommuner jämförs om och om igen.

6. Stadens ekonomi

Resultatbudget

Centerpartiets budgetförslag är skrivet som förändringar på budgetförslag framarbetat av tjänstemännen utifrån majoritetens politiska inriktning. När inget motsäger det som står i stadens förslag gäller det och likaså stryks de delar som ersätts med nytt innehåll i Centerpartiets förslag.

Driftsbudget 2023	Kommunal-skattebidrag	Centerpartiets åtgärder	Kommunal-skattebidrag	Ökning 2023	Minskning 2023
Kommunstyrelsen	135,1		115,9	1	20,2
<i>varav den centrala politiska org. och stadsledningskontor</i>	90,7	Effektivisering stadsledningskontoret -3,3 mnkr Kommunalråd -1,9 mnkr Hållbarhetsstrateg och hållbarhetsber. 1 mnkr	86,5	1	5,2
<i>varav miljö- och stadsbyggnadskontoret</i>	17,1		17,1		
<i>varav övrigt KS</i>	27,3	Borttagande pengar till KS förfogande -15 mnkr	12,3		15
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	25,5		25,5		
Utbildningsnämnden	1396,3		1409,3	13	0
<i>varav skolpengsram</i>	1240		1240		
<i>varav anslag</i>	156,3	Förskolepeng 4,3 % 8,35 mnkr Fritidshem 2,07 % 3 mnkr Utökad verksamhet ungdomar 1 mnkr Trygg uppväxt/NPF 0,7 mnkr	169,3	13	
<i>varav egen regi</i>	0		0		
Omsorgs- och socialnämnden	1101,2	Sommarjobb/sommarlovsentreprenörer 1,25 mnkr Peng vård och omsorgsboende 3,3 % 2,8 kr Våldsförebyggande, förstärkning socialekr. 1 mnkr Satsning fritid LSS 1 mnkr	1107,25	6,05	0

Fastighetsnämnden	0,2		0,2		
Tekniskanämnden	127,8		129,55	1,75	0
<i>Varav gata, park och småbåtshamnar</i>	127,8	Återinrätta saltsopning 1,5 mnkr Hundrastgård 0,25 mnkr	129,55	1,75	
<i>Varav vatten, avlopp</i>	-4,5		-4,5		
<i>Varav avfall</i>	-4,2		-4,2		
<i>Varav kultur och fritid</i>	0		0		
<i>Justering resultat VA, avfall</i>	8,7		8,7		
Kultur- och fritidsnämnden	99,2		Lokalförsörjningsprogram idrott o fritid 0,25 mnkr Lägre avgift musikskola m fl. 0,7 mnkr Uppstart prova-på-dagar, stöd integration 0,5	100,7	1,5
Övrigt	158,8		158,8		
Summa	3044,1		3047,20	23,3	20,20
Avgår internränta	-43,9		-43,9		
Verksamhetens nettokostnader	3000,3		3003,40	23,3	20,20

2024 är det ekonomiska utrymmet begränsat, detta bör verksamheterna ha i beaktande när de planerar sina satsningar 2023. I plan 2024 har Centerpartiet samma förslag som liggande förslag med uppräkning på 0,95 procent vilket innebär ett stort effektiviseringskrav då kostnadsökningar beräknas till 3,1 procent. I plan 2025 föreslår Centerpartiet uppräkning som ger full kostnadstäckning, alltså på 3,2 procent vilket är 1,5 procent högre än styret och innebär ökade utgifter på 45,5 mnkr. För att finansiera detta, möta behov av investeringar i idrott samt skapa större marginaler i en osäker ekonomisk tid finns i nuläget ingen planerad skattesänkning i Centerpartiets förslag vilket ger ökade intäkter på 105 mnkr.

Resultaträkning 2023	Budget 2023	Centerpartiets förslag 2023	Förändring	Centerpartiets förslag 2024	Förändring	Centerpartiets förslag 2025	Förändring
<i>Verksamhetens intäkter</i>	615,6	615,6	0	621,4	0	632	0
<i>Verksamhetens kostnader</i>	-3444,9	-3448	3,1	-3494,95	5,35	-3535,1	56,6
<i>Avskrivningar</i>	-171	-171	0	185,6	0	-192,3	0
Verksamhetens nettokostnader	-3000,3	-3003,4	3,1	-3059,15	5,35	-3095,5	56,6
<i>Skatteintäkter</i>	3549,9	3549,9	0	3687,1	0	3861,9	105
<i>Generella statsbidrag/kostnadsutjämning</i>	-515,3	-515,3	0	-600,4	0	-687,4	0
Verksamhetens resultat	34,3	31,2	-3,1	27,65	-5,35	79,1	48,4
<i>Utdelning från av stadens ägda bolag</i>	0	0	0	5	5	0	0
<i>Finansnetto</i>	3,3	3,3	0	2,5	0	3,6	0
Årets resultat efter balansjusteringar	37,6	34,5	-3,1	35,15	-0,35	82,7	48,4

Investeringsplan

Löpande investeringsvolymer (mnr)

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025		Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunstyrelse	4	4	4				
Utbildningsnämnd	6	6	6				
Omsorgs- och socialnämnd	4,5	4,5	4,5				
Kultur- och fritidsnämnd	9	9	9				
Fastighetsnämnden	70	70	70				
Tekniska nämnden	85	85	85				
<i>varav gata/park</i>	55	55	55				
<i>varav VA/avlopp taxefinansierat</i>	30	30	30				
Summa	178,5	178,5	178,5		178,5	178,5	178,5

Specifika investeringsprojekt (mnr)

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025		Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunstyrelsen	247	100,5	50				
<i>varav simhall</i>	125	90	50				
<i>varav Lilla Lidingöbron</i>	122	10,5	0				
Kultur- och fritidsnämnden	8,6	0	0			50	100
<i>Idrottsinvesteringar</i>	8,6	0	0	Högsätra idrottscampus		50	100
Fastighetsnämnden				Solenergi	4	4	4
				Laddstolpar	2	2	2
Tekniska nämnden	49	118	71,1	Aluminiumfällning Kyrkviken och våtmark	2	2	0
<i>varav VA/avlopp taxefinansierat</i>	25,3	21	16				
Summa större investeringsprojekt	304,6	218,5	121,1		317,6	276,5	227,1

Kommunstyrelsens investeringsreserv

	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025		Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Summa kommunstyrelsens investeringsreserv	90	90	90		90	90	90

7. Kommunstyrelsen och miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Inriktning stadsledningskontoret och miljö- och stadsbyggnadskontoret

Kommunstyrelsen ska säkerställa att Lidingö är hälsans ö med småstadskänsla. Vi utvecklar Lidingö så att stadsdelscentrum med närservice finns över hela ön. Vi har blandade boendeformer och bygger hållbart.

Lidingö ska vara hållbart ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Miljö- och stadsbyggnadskontoret leder stadens arbete med FN:s Agenda 2030. Upphandlingen i staden ska vara hållbar och gynna innovation. Föreningsliv, näringsliv och civilsamhälle inbjuds att delta i utvecklingen av hela ön.

Lidingö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare man söker sig till för den goda arbetsmiljön med hälsa och utveckling som ledord.

Förväntningar på stadsledningskontoret

- Lidingö stad ska vara en attraktiv arbetsgivare med låga sjuktal och låg personalomsättning för att klara en god kompetensförsörjning
- Stadens verksamheter utvecklas genom hållbara förbättringar med fokus på medborgarnas behov
- Lidingö är en trygg stad där Lidingöborna trivs och har förutsättningar för god hälsa
- Lidingös näringslivsklimat förbättras för att nå topp-tio i Svenskt Näringslivs kommunranking
- Lidingös upphandling ska vara kostnadseffektiv samt klimat- och miljösmart

Förväntningar på miljö- och stadsbyggnadskontoret:

- Agenda 2030:s hållbarhetsmål ska genomsyra stadens arbete på alla nivåer
- Stadens stadsbyggnadsprojekt ska värna småstadskänslan och närhet till grönområden, stärka stadsdelscentra och närservice över hela ön samt möjliggöra en stor blandning av olika boendeformer
- Stadsbyggnadsprojekt på stadens mark ska generera ett ekonomiskt överskott
- Utveckling av Lidingö ska ske hållbart ur ett livscykelperspektiv och klimatsmarta insatser som solceller på nuvarande bostadsbestånd ska uppmuntras
- Naturreservaten på Lidingö ska utökas för att skydda värdefull natur med höga eller högsta naturvärden
- Ärendehantering ska vara rättssäker, effektiv och bemöta medborgarna på det sätt som passar dem bäst
- Miljö- och stadsbyggnadskontorets bemötande, information och tillsyn ska bidra till ett gott företagsklimat och staden ska underlätta för nyetablering av företag på Lidingö
- Lidingös miljö- och stadsbyggnadskontor är en attraktiv arbetsplats där medarbetarna trivs

Indikatorer stadsledningskontoret:

För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikatorerna redovisas för fem år om tillräckliga tidsserier finns att tillgå för indikatorn.

- Budgetföljsamhet
- Hållbara investeringsvolym
- Avtalstrohet
- Andel upphandlingar med fler än 2 anbud
- Andel avbrutna upphandlingar
- Andel upphandlingar med hållbarhetskrav
- Medarbetarengagemang (HME) totalt i kommunen
- Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt (%)
- Personalomsättning i kommunen
- Nöjd-medborgare – Kommunen som en plats att leva i
- Nöjd-medborgare – Insyn och inflytande
- Nöjd-medborgare – Trygghet
- Företagsklimat enligt Svenskt Näringslivs ranking

Indikatorer miljö- och stadsbyggnadskontoret:

För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikatorerna redovisas för fem år om tillräckliga tidsserier finns att tillgå för indikatorn.

- Genererat överskott vid exploateringsprojekt
- Andel boendeform vid nyproduktion (andel hyresrätter, bostadsrätter, småhus, ägarlägenheter)
- Tid från bygglovsansökan till beslut
- Andel digitala bygglovsansökningar
- Andel kompletta bygglovsansökningar
- Rättssäkerhet (NKI företag livsmedel)
- Rättssäkerhet (NKI företag miljö- och hälsoskydd)
- Nöjd-kund-index Bygglov (företag)
- Nöjd-kund-index Bygglov (privatpersoner)
- Nöjd-kund-index Miljö- och hälsoskydd (företag)
- Nöjd-kund-index Livsmedel (företag)
- MWh förnybar energi från stadens anläggningar
- Andel areal skyddad natur
- Medarbetarindex
- Andel medarbetare som ser fram emot att gå till arbetet (medarbetarenkät)
- Sjukfrånvaro

Färre kommunalråd i kommunen

Centerpartiet har länge drivit att staden behöver max två kommunalråd och ett oppositionsråd. Centerpartiet anser även att arvudet till kommunstyrelsens ordförande och kommunalråd ska sänkas. Färre kommunalråd och lägre arvode ger en besparing på 1,9 mnkr i Centerpartiets budgetförslag.

Besparing central förvaltning och minskade medel till KS förfogande

Vi anser att stadens administration och centrala förvaltning inte ska växa – snarare tvärtom. Prognos för 2022 är en kostnad för stadsledningskontoret på 44,7 mnkr. Med en uppräknings på 3,3 procent för kontoret ger det en ram på 46,5. Det ger en besparing på 3,3 mnkr i Centerpartiets budgetförslag.

Historiskt har avsatta medel till Kommunstyrelsens förfogande varit 5–10 mnkr. Vanligen använts någon eller några miljoner kronor. Vi anser att om större ändringar i budget ska göras är det ett beslut för fullmäktige och minskar därmed medel till KS förfogande med 15 mnkr.

Möjligheter för näringslivet att utvecklas

Ett levande lokalt näringsliv är avgörande för en småstadskänsla där du känner din lokala handlare och har möjlighet att arbeta på ön. Det är viktigt att fortsätta det nära samarbetet med Lidingö Näringsliv som driver utvecklingsarbetet för näringslivsklimatet framåt på ön.

En viktig del för många näringsidkare är att stadens politiker kommer framåt i stadsutvecklingsprojekt som möjliggör företagandet och handel i stadsdelarna samt centrum. För att ytterligare stärka företagsklimatet ger vi följande uppdrag:

- Att stadsbyggnadskontoret ska ta fram förslag på platser att skapa fler ytor för småindustri och småföretagande med möjlighet att bilda kluster på ön.
- Att stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med Lidingö Näringsliv ta fram förslag på en Lidingövecka där vi lyfter näringsliv, kultur och föreningsliv på ön t ex med marknad, erbjudande från handlarna, gemensam marknadsföring, scen för kulturliv mm.
- Att miljö- och stadsbyggnadskontoret får i uppdrag att införa en servicegaranti där staden har högre ambitioner än de lagstadgade handläggningstiderna.
- Att miljö- och stadsbyggnadskontoret får i uppdrag att effektivisera stadens arbete för att minska avgifter till företagarna exempelvis gällande serveringstillstånd och bygglov.

Hållbar upphandling med effektiv uppföljning och där små företag kan delta

Staden har, i kraft av att vara en stor beställare, möjlighet att påverka inköp och upphandling av varor, tjänster och entreprenader i hållbar riktning. Med stöd av ett nytt hållbarhetsprogram vill Centerpartiet öka andelen upphandlingar med hållbarhetskrav.

Staden har också en viktig roll att skapa goda möjligheter för konkurrens där både små och stora företag kan delta på lika förutsättningar. Detta är inte minst viktigt för det lokala näringslivet. Staden bör t ex i nästa upphandling av maten i kommunal verksamhet använda en modell för upphandling där fler aktörer än de största ska kunna vara med i anbudsgivningen.

Ny måltids- och livsmedelspolicy för god, närodlad och klimatsmart mat

För maten i skola och omsorg kan staden som upphandlare göra skillnad både gällande barn och äldres näringsintag och för en miljömässigt hållbar matupphandling. Centerpartiet anser att nuvarande måltidspolicy inte är tillräckligt skarp. Vi vill inför nästa upphandling att en ny livsmedels- och måltidspolicy tas fram. Det är väldigt viktigt att maten inte bara upphandlas från lägsta pris utan med tydliga kvalitetskrav. Centerpartiet vill att utgångspunkter i den nya livsmedelspolicyen är:

- God, näringsriktig och hälsosam mat
- Eftersträva närproducerad mat
- Högre andel ekologisk mat
- Säsonganpassad och klimatsmart mat
- Lagat från grunden nära den som äter maten
- Minskat matsvinn och att maten är en del av den pedagogiska verksamheten

Klimatprotokoll, hållbarhetsstrateg och uppdrag till bolag om solenergi

Centerpartiets inriktning för staden bygger på att FN:s Agenda 2030 implementeras i staden. För detta ändamål vill Centerpartiet införa en hållbarhetsberedning som tar fram ett hållbarhetsprogram samt att en hållbarhetsstrateg anställs som har stadsövergripande ansvar att praktiskt stödja förvaltningarnas arbete med Agenda 2030. En hållbarhetsstrateg är viktig då den med sin kunskap kan prioritera och säkerställa att staden genomför effektiva åtgärder som ger effekt för miljö, klimat och hållbarhet. Likaså är personen viktig för att få till hållbara upphandlingar i staden där rätt klimat- och miljökrav ställs. En ytterligare del är att stärka stadens samarbete med näringsliv och föreningsliv i arbetet med Agenda 2030.

Centerpartiet stadsledningskontoret får i uppdrag att tillsammans med näringsliv och föreningsliv ta fram ett klimatprotokoll med tillhörande åtgärdsplan som täcker Lidingös territoriella utsläpp.

Centerpartiet ger i vårt budgetförslag även uppdrag till Lidingö stads fastighet AB att installera solenergi på sina fastigheter utifrån en utredning för hur stora arealer av tak som går att utnyttja för solceller. Staden ska vara föregångare i den hållbara omställningen och inspirera Lidingöbor att själva installera solceller.

Centerpartiet lägger 1 mnkr för hållbarhetsberedning, hållbarhetsstrateg och klimatprotokoll.

Hållbar utveckling av stadsdelarna

Stadens stadsplanering ska leda till att skapa och bevara grön småstadskänsla. Prioriterat är:

- Utvecklingen av Centrum behöver komma igång efter mer än 10 års planarbete. Resultatet ska innebära trivsamma mötesplatser, möjlighet att utveckla handel och bostäder på stadshusparkeringen och ett bra möte mellan villastaden och nuvarande Centrum. Att det tillkommer bostäder inom Centrumutvecklingen är viktigt för att det ska vara en levande stadsdel. Bostäder är även viktigt för trygghet i området, att det rör sig människor på olika tider av dygnet. Om det bara blir handel och parkering inom vissa delar av Centrum riskerar vi att skapa platser som är ”döda” kvälls- och nattetid vilket skapar otrygga miljöer. Det är även viktigt att projektet ger ekonomiskt överskott för att kunna delfinansiera övertäckningen av Torsviksdiket.
- Förbättra miljön på och omkring Rudboda torg samt i Käppala vid ICA. Här kan skapas trivsammare miljöer för de boende och förbättrad närservice. Detta är även viktigt för att staden ska ta tillvara sina tillgångar i fastigheter och mark på dessa två platser. Tidig dialog ska föras med boende och näringsliv på platserna.
- Tidigarelägga övertäckningen av Torsviksdiket för att skapa en trivsammare och tryggare miljö vid Torsviks torg som stärker småstadskänslan och minskar buller. Torsviks torg och Centrum bör på ett tydligare sätt bindas ihop med ett grönt handelsstråk längs Stockholmsvägen.
- Slutför inlett planarbete för Fyrtornet 5 (parkeringsgarage i Larsberg) för trivsammare och tryggare miljö med boende och grönområden.

Översiktsplan

Kommunstyrelsen ska i planering av framtagande av ny översiktsplan arbeta transparent och inkluderande gentemot alla politiska partier i fullmäktige samt med omfattande dialoger med Lidingöborna, föreningar och näringsliv med målsättning om en översiktsplan med bred förankring i fullmäktige.

Centerpartiets inriktning:

- Hållbarhet utifrån Agenda 2030 (ekonomiskt, social och ekologisk)
- Skydda våra grönområden med utökade naturreservat
- Utveckla hela ön med småstadskänsla (värna gamla villakvarter – utveckling ska ske i samklang med den äldre bebyggelsen, utveckla stadsdelar för att stärka närservice, utveckling för företagande och föreningsliv, varierande boendeformer/storlekar)
- Använd Lidingö Näringslivs modell 15-min-staden för en hållbar utveckling

Översiktsplanen bör även utmynna i ett program för hållbart byggande. Det är ett underbetyg att staden inte ställer hållbarhetskrav vid markanvisningstävlingar på kommunens mark. Livscykelanalys bör vara en grundläggande del i det hållbara byggandet för att minska byggnadernas miljöpåverkan från råvaruproduktion till återvinning. I programmet ska även energifrågan finnas med, dels utifrån produktion och minskad förbrukning för husen med möjlighet för passivhus. Även mobilitetsfrågor, stärkande av biologisk mångfald och ekosystemtjänster ska ingå.

Utöka naturreservaten på Lidingö

Centerpartiet har lagt flera motioner om att utöka naturreservaten på ön. Detta gäller Mölna ängar och Kottla gård, Elfviksskogen och ekskogar i Sticklinge. Vi välkomnar att stora delar av vårt förslag är med på det förslag som är ute på remiss. Det är viktigt att fler naturområden skyddas samt att möjlighet samtidigt ges för rekreation och aktiviteter i naturreservaten så som orienteringstävlingar.

8. Utbildningsnämnden

Inriktning:

I skolan på Lidingö ska eleverna må bra och den psykiska hälsan förbättras. Eleverna ska ha möjlighet att nå sin fulla potential där de utvecklar sina färdigheter och når ny kunskap som är till nytta för elevernas framtid. Lidingös skolor ska kunna locka, kompetensutveckla och behålla sina lärare och rektorer som har hög status och respekt i sitt yrke. Lidingö stad ska vara en av de ledande organisationerna inom svensk utbildningssektor.

Förväntningar:

- Höja elevernas meritvärde i årskurs nio och öka andel elever som når behörighet till gymnasiet
- Höja elevernas meritvärde i gymnasiet
- Högre kompetensnivån inom identifierade områden och höjd behörighetsnivån hos rektorer och lärare i förskola, fritidshem, grundskola, gymnasium och vuxenutbildning för att stärka lärarnas pedagogiska ledarskap
- Barn och elever ska uppleva en miljö som inspirerar till lärande och där lärare väcker den inre motivationen hos barn och elever att vilja lära mer.
- Staden ska identifiera och genomföra förebyggande åtgärder som förbättrar elevhälsan och verka för god psykisk hälsa hos barn och elever i förskola och skola
- Gruppstorleken i förskolan är i nivå med Skolverkets riktlinjer
- Barn och unga serveras god, näringsriktig och klimatsmart mat i förskola, skola och gymnasium.
- Kopplingen mellan skola och idrottsföreningar förbättras för att uppmuntra barn och unga till rörelse.

- Förvaltningen ska effektiviseras med mindre resurser på chefer och mer på verksamheten.

Indikatorer för utbildningsnämnden:

Mätresultat ska redovisas till nämnden per skolenhet och genomsnitt för alla skolenheter. Redovisning per skolenhet höjer informationsvärdet för nämnden. För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikator redovisas de senaste fem åren om tillräckliga tidsserier finns att tillgå.

- Elevers genomsnittliga meritvärde i årskurs 9, lägeskommun samt kommunala skolan
- Andel elever i kommunala skolans årskurs 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.
- Andelen elever i kommunala skolans årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.
- Elevers genomsnittliga betygspoäng i den kommunala gymnasieskolans slutbetyg.
- Andel elever i den kommunala gymnasieskolan med grundläggande behörighet till universitet och högskola.
- Andel kursdeltagare som slutfört kurs på grundläggande vuxenutbildning.
- Andel kursdeltagare som slutfört kurs på gymnasial vuxenutbildning.
- Läraromsättning på Lidingös skolor
- Rektorsomsättning på Lidingös skolor
- Andel behöriga gymnasielärare
- Andel behöriga grundskolelärare
- Andel behöriga förskolelärare
- Andel personal i förskolan med pedagogisk högskoleutbildning
- Andel behöriga i fritidshem
- Resultat ny fråga medarbetarenkät: Har du som rektor den tid som behövs för pedagogisk utveckling?
- Resultat ny fråga medarbetarenkät: Har du som lärare den tid som behövs för planering av undervisningen och för kollegialt lärande?
- Antal barn per grupp i förskolan
- Andelen respondenter, vårdnadshavare till barn i kommunala förskolan, som instämmer i påståendet: "Jag upplever att undervisningen på förskolan stimulerar mitt barn till utveckling och lärande."
- Andelen respondenter, elever i kommunala grundskolan, som instämmer i påståendet: "Jag kan få svårare uppgifter om jag vill".
- Andelen respondenter, elever i kommunala gymnasieskolan, som instämmer i påståendet "Mina lärare hjälper mig att förstå vad jag ska göra för att förbättra mina studieresultat."
- Andelen respondenter, elever i kommunala grundskolan som instämmer i påståendet: "Undervisningen engagerar mig till att vilja lära."
- Andelen respondenter, elever i kommunala gymnasieskolan som instämmer i påståendet: "Undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mera."
- Andelen respondenter, vårdnadshavare till barn i kommunala förskolan, som instämmer i påståendet: "Jag upplever att mitt barn känner sig trygg i förskolan".
- Andelen respondenter, elever i kommunala grundskolan, som instämmer i påståendet: "Jag känner mig trygg i skolan".
- Andelen respondenter, elever i kommunala fritidshem, som instämmer i påståendet: "Jag känner mig trygg i fritidshemmet".
- Andelen respondenter, elever i kommunala gymnasieskolan, som instämmer i påståendet: "Jag känner mig trygg i skolan".
- Andelen respondenter i kommunala vuxenutbildningen som instämmer i påståendet "Jag känner mig trygg i skolan"

Trygg förskola med välutbildad personal

Barn tillbringar stor del av sina första levnadsår i förskolan. Att förskolan har en miljö som skapar trygghet och välbefinnande är en viktig faktor för att barnen ska kunna utvecklas till trygga ungdomar och vuxna.

Forskningen visar att det krävs små grupper om barnen ska utvecklas till trygga individer. Stora barngrupper och allt mindre resurser ger stressad personal och stressade barn. Det är särskilt viktigt i den yngsta åldersgruppen att grupperna inte är för stora.

Endast 26 procent av Lidingös personal är utbildade förskolelärare. Detta i jämförelse med 41 procent sett till riket. För att förskolan ska vara trygg behöver denna siffra öka. För att lyckas måste det vara attraktivt att arbeta på Lidingö i en stimulerande arbetsmiljö med små barngrupper och konkurrensmässig lön. Vi vill att staden fortsatt utökar och vidareutvecklar möjligheten för vidareutbildning inom förskolan på Lidingö. Andelen personal utan pedagogisk utbildning bör minska, idag har 53 procent "övrig utbildning" jämfört med 31 procent i riket. Lämplig icke utbildad personal inom förskolan ska kunna vidareutbildas till barnskötare och lämpliga barnskötare till förskolelärare.

För att möjliggöra satsning på utbildad personal och små grupper höjer vi uppräkningsgraden från 2,07 procent till 3,5 procent, en extra satsning på 8,35 mnkr.

Socioekonomisk peng – utökning i förskola och grundskola

Enligt skollagen ska kommuner fördela resurser inom skolväsendet efter barns och elever olika förutsättningar och behov. Den socioekonomiska resursfördelningsmodellen syftar till att bidra till minskade skillnader i resultat mellan skolor och i högre uträkning fördela resurser efter behov. Exempelvis kan en förskola ha ett flertal barn som helt eller delvis inte pratar svenska medan en annan förskola bara har barn med svenska som modersmål. En socioekonomisk peng i förskolan och grundskolan finns i kommunen men har haft oförändrad storlek sedan införandet och Centerpartiet anser att den bör öka när ekonomiskt utrymme finns 2025 för att på ett bättre sätt kunna avhjälpa skillnad i förutsättning mellan skolor.

Grundskola där alla ungdomar kan utvecklas

Skolor kan söka om extra stöd för elever med behov av särskilt stöd. För de allra flesta elever med behov av särskilt stöd så ska dock detta stöd rymmas inom ordinarie skolpeng. För att elever med behov av särskilt stöd ska få det stöd som de behöver inom ordinarie skolpeng krävs ett utpekat utvecklingsarbete från utbildningsförvaltningen. Ett arbete har påbörjats med tillgänglig skola och UDL (Universal Design for Learning). Centerpartiet har under flera år velat intensifiera detta arbete där både den fysiska miljön och lärarnas kompetens kan förbättras. Det behövs även en ökad förståelse och kunskap för hur olika elever fungerar. Vi vill stärka lärarnas kompetens om hur de utformar undervisningen så den blir tillgänglig för alla elever och hur de stödjer elever med behov av särskilt stöd. Vi anser att kommunen ska inspireras av andra kommuner/skolor som kommit längre. Exempelvis finns arbete med "NPF-säkrad skola" i skolor i Huddinge kommun.

Centerpartiet stödjer förslag på uppräkningsgrad 4,20-4,90 procent till grundskolan och vill särskilt att arbetet med NPF prioriteras.

Centerpartiet menar att satsningar på fritidshemmen kan förbättra ordning och trygghet i skolan samt förstärka skolresultaten. Vi vill se att personalens kompetens höjs i fritidshem framförallt inom specialpedagogik, en kompetens som kan stärka verksamheten i fritidshemmet men även i skolan under dagen. Lidingö har idag låg andel utbildad personal (13 procent högskoleutbildad personal jämfört med riket på 36 procent) och låg personaltäthet (17,3 barn per personal jämfört med riket 12 barn per personal). I det läget är det olämpligt att

inte ge något uppräkningsall till fritidshem. Vi höjer pengarna med 2,07 % vilket motsvarar 3 mnkr.

Stärk elevhälsan, det förebyggande arbetet och satsa på Trygg uppväxt

När psykisk ohälsa är ett växande problem hos unga är en stark skolhälsa en viktig del. Centerpartiet menar att det är viktigt att skolhälsan stärks ute på skolorna så de hinner med de värdefulla gruppsamtalen om psykisk hälsa, våld, stress och ANDTS (drogförebyggande arbete mm). Vidare bör skolhälsan lyfta den psykiska hälsan lika naturligt som den fysiska vid hälsokontroller för att tidigt fånga upp elever med behov av stöd. Nära samarbete mellan skolhälsa, ungdomsmottagning och första linjens psykiatri bör eftersträvas.

Lärande- och kulturförvaltningen ges uppdrag att införa ett systematiskt arbetssätt från förskola och uppåt för att arbeta med barns självkänsla, exempelvis genom "Våga vara" där barn får verktyg för grundtrygghet och att själva välja sin framtid utan att bli styrda av exempelvis grupstryck. Att yrkesvägledare ska komma i kontakt med eleverna tidigt i grundskolan för att öka motivation och elevernas syn på möjliga val till gymnasiet och yrkesbana därefter.

Skolan har utöver kunskapsuppdraget även en viktig roll i förhindrandet av nästa generations Lidingöbor. Centerpartiet ser behov av att ytterligare stärka skolans arbete mot våld i nära relationer och sexuella trakasserier. Skolan ska i sin roll arbeta förebyggande för att minimera våldet i samhället. Enligt en rapport från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har 60% av tjejerna någon gång utsatts för sexuella kränkningar, bland annat i skolmiljön.

Lärande och kulturförvaltningen ges därför uppdraget att arbeta våldsförebyggande, gärna i samarbete med organisationer som kvinnojourer.

Vi vill även stärka satsningen på Trygg uppväxt som handlar om att sätta in rätt insats för varje barn så tidigt som möjligt för att undvika problem och utmaningar senare i livet. Detta bygger på samarbete mellan skola, socialtjänst, BVC och regionens sjukvård exempelvis. Vi satsar 0,7 mnkr för att ytterligare stärka Trygg uppväxt och arbete gentemot skolorna med kompetensen inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).

Stärka Hersby gymnasiums konkurrenskraft – idrottsprofil

Centerpartiet vill att Hersby gymnasium får i uppdrag att återkomma med förslag hur skolans profil och attraktivitet kan stärkas, exempelvis genom att utveckla en internationell profil på något av programmen samt införa ett idrottsprogram, gärna i samverkan med några av föreningarna på ön. En idrottsprofil skulle möjliggöra för fler ungdomar att fortsätta med sin idrott högre upp i åldrarna. Förslaget från skolledningen bör även inkludera behov av finansiering.

Ungdomsverksamhet och fritidsgårdar

Ungdomsverksamheten och fritidsgårdar är viktig verksamhet då det ger givande fritidsaktiviteter för våra unga. Ungdomsenkäten visar att det finns problem med droger och alkohol i låga åldrar inom kommunen vilket ytterligare förstärker behoven av bra fritidssysselsättningar även för de som inte deltar i idrottsföreningarna. Vi vill att man ser över hur man ska organisera ungdomsverksamheten i Käppala samt att man bör öka verksamheten ytterligare inom Larsberg, Bodal och Baggeby-områdena. Att det finns givande fritidsaktiviteter är en mycket viktig pusselbit för att minska risken för att unga faller in i brottslighet eller droger.

Centerpartiet föreslår en satsning på utökad ungdomsverksamheten på 1 mnkr.

9. Omsorgs- och socialnämnden

Inriktning

Inom omsorgen ska brukarna känna sig väl omhändertagna samt ha tillgång till en social miljö och hälsofrämjande aktiviteter. Lidingö ska vara en föregångskommun inom LSS med kvalitativt boende, daglig verksamhet och fritid som ger funktionsnedsatta goda levnadsvillkor. Äldre inom kommunen ska ha tillgång till sociala aktiviteter, utevistelser och måltiderna kommunen serverar ska vara goda och näringsriktiga. Personalen inom äldreomsorgen ska ha rätt kompetens och andelen utbildade undersköterskor ska successivt öka för att nå 100 % inom omvårdad.

Arbetslinjen är i fokus i stadens arbete och ett aktivt stöd till arbetssökande ska ges. Långsiktighet ska präglade integrationsarbetet där vuxna matchas mot arbete eller utbildning inom bristyrken. Vi ska sträva mot ett samhälle där alla behövs, där det skapas naturliga mötesplatser för olika grupper och förståelsen för varandra ökar.

Förväntningar för omsorgs- och socialnämnden

- Lidingöbor inom nämndens verksamheter får rätt stöd utifrån aktuella behov
- Barn och unga på Lidingö har trygga uppväxtvillkor
- Staden ska aktivt arbeta förebyggande för att stoppa droganvändningen på Lidingö
- Staden ska arbeta våldsförebyggande och stadens bemötande av personer utsatta för våld i nära relationer ska stärkas med den våldsutsattas behov i centrum.
- Lidingöbor som står utanför arbetsmarknaden blir självförsörjande
- Lidingöbor över 65 år har bra tillgång till förebyggande och uppsökande verksamhet
- Äldre och funktionsnedsatta ges förutsättningar till en aktiv fritid med utevistelse och sociala aktiviteter
- Äldre och funktionsnedsatta serveras god, näringsriktig och klimatsmart mat.
- Verksamheterna bedrivs effektivt så att nämndens medel används till åtgärder som höjer kvaliteten för brukarna
- Personalen inom omsorgs- och socialförvaltningens verksamheter trivs på sitt arbete, har rätt kompetens och vidareutbildas löpande för att ha rätt förutsättningar för att utföra ett gott arbete

Indikatorer för omsorgs- och socialnämnden

När det finns flera boenden ska redovisning av indikatorerna till nämnden ske även per boendeenhet, inte endast som ett genomsnitt av alla boenden eftersom det ger lågt informationsvärde för nämnden. För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikatorerna redovisas för fem år om tillräckliga tidsserier finns att tillgå.

- Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, helhetssyn, andel (%)
- Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg, helhetssyn andel (%)
- Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - mat och måltidsmiljö, andel (%)
- Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - aktiviteter och känsla av ensamhet, andel (%)
- Brukarbedömning daglig verksamhet LSS, brukaren anser att hen trivs, andel (%)
- Brukarbedömning gruppbostad LSS, brukaren anser att hen trivs, andel (%)
- Brukarbedömning fritid LSS, brukaren anser att hen har en aktiv fritid, andel (%)
- Andel ungdomar som upplever sin psykiska hälsa som god (Stockholmsenkäten, indextal för psykosomatisk hälsa)

- Andel hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)
- Andel förvärvsarbetande nyanlända och anhöriga, andel (%)
- Avvikelse mot budget
- Prognossäkerhet
- Andel medarbetare som anser att deras arbete känns meningsfullt
- Andel medarbetare som anser att närmaste chef visar förtroende för dem som medarbetare
- Sjukfrånvaro, %
- Personalomsättning
- Andel medarbetare inom hemtjänstutförare som har minst undersköterskeutbildning, andel (%)

Trygg äldreomsorg och större flexibilitet i hemtjänsten

Över hälften av äldre som har hemtjänst besvärar sig av ensamhet. Ensamhet ökar risken för psykisk ohälsa och depression. Centerpartiet vill därför motverka ofrivillig ensamhet och se till att det görs till ett fokusområde för nämnden framöver. Vi vill bland annat införa generösare biståndsbedömningar för äldre över 85 år för tillgång till boende med social samvaro med syfte att minska ofrivillig ensamhet och otrygghet. De som är äldre ska kunna välja om de vill bo kvar hemma eller flytta. Andra åtgärder för att minska ofrivillig ensamhet är uppsökande verksamhet för att få äldre att involveras i sociala aktiviteter samt öka samarbetet och stödet till engagerade föreningar och civilsamhället.

Daglig verksamhet för äldre är också en viktig funktion att utveckla än mer. Daglig verksamhet är viktig som förebyggande insats som förbättrar hälsan hos de äldre och därmed minskar stadens kostnader på sikt. I utredning om framtidens äldreboende har ett bredare grepp tagits med fokus på förebyggande arbete för hälsa.

Hemtjänsten på Lidingö tillhör i årets brukarundersökning den sämre fjärdedelen i landet i helhetsbedömningen. Vi vill att Lidingös hemtjänst ska vara bland Sveriges bästa.

En ny ersättningsmodell är under arbete vilket Centerpartiet stödjer. Införandet av nyckelfria lås kommer att gynna rättssäkerheten så att kunderna endast betalar för den tid som faktiskt utförts. Centerpartiet vill i den nya ersättningsmodellen även se en flexibel omsorg där personalen kan anpassa omsorgen efter brukarnas dagsbehov samt att det finns tid för samtal och medmänskliga relationer.

Stärk det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen

Centerpartiet ser stor potential att utveckla hemtjänstens roll i omsorgen. Vi ger därför förvaltning i uppdrag att styra hemtjänsten i uppdraget att stärka det förebyggande arbetet inom de fyra hörnarna (fysisk aktivitet, goda matvanor, social gemenskap samt delaktighet). Förebyggande åtgärder är en kostnadseffektiv investering jämfört med att vårda de sjukdomsfall som kunde ha undvikits, för att inte tala om individens lidande.

Kompetenslyft inom äldreomsorgen

De äldre på ön har rätt till en välutbildad personal inom omsorgen. Centerpartiet ser ett behov av att Lidingö stad genomför flera åtgärder för att höja kompetensnivån bland de anställda inom hemtjänsten och omsorgen.

För att öka kompetensen vill Centerpartiet att staden inför ett system för ersättning till hemtjänstutförare där de som levererar högre andel utbildad personal får högre ersättning. Exempelvis kan ett trappsystem införas, där man första året som systemet gäller kräver att andelen anställda med adekvat kompetens uppgår till exempelvis 70 %, året efter 75 % och så

vidare för att ta emot denna extra utbetalning. Det är rimligt att utbetalning anpassas efter andel utbildad personal eftersom mer utbildad personal är dyrare för utförarna.

Målsättningen är att andelen av personalen inom omsorgsdelen som har undersköterskeutbildning på sikt ska utgöra 100 %.

För 2023 års budget anslår Centerpartiet, i likhet med majoriteten, en uppräknig av hemtjänstpengen på 3,85 %. Centerpartiet anser dock att majoritetens höjning av vård- och omsorgsboende på 2,57 % är för låg. Höjningen skapar i och med SKR:s prisindexkalkyl ett effektiviseringskrav på ca 0,6 % vilket Centerpartiet motsätter sig och höjer istället pengbeloppet med 3,3 % till en kostnad av 2,8 mnkr.

Fler gruppboendestäder inom LSS och utveckla äldreomsorgen för funktionsnedsatta

I dagens samhälle så blir gruppen med funktionsnedsättning på gruppboendestäder allt äldre. Centerpartiet ser därför ett stort behov av att utbilda personal på gruppboendestäder i äldreomsorg för de funktionsnedsatta inom LSS. De ska ha möjlighet att bo kvar på sina boenden även som äldre.

Idag råder brist på gruppboendestäder och staden har misslyckats med planeringen för att ersätta utdömda boenden som inte lever upp till Boverkets krav. Staden behöver intensifiera och prioritera arbetet för fler gruppboendestäder för LSS på ön.

Mer fritidsaktiviteter och rätt till semester också för LSS-gruppen

Funktionsnedsatta inom LSS har såsom alla andra Lidingöbor rätt till en givande fritid och en riktigt semester. För att det ska fungera krävs aktiviteter så som Allhuset och Zenit men också personal från gruppboendestäder som kan följa med den funktionsnedsatte. Vi ser utvecklingspotential i Allhuset för än fler aktiviteter för funktionsnedsatta, framförallt för vuxna inom gruppboendestäderna. Vi anser utöver detta att LSS-gruppens möjlighet till semesterresor måste upprätthållas där flera arrangerats av Allhuset.

Vi vill att Lidingö ska vara en föregångskommun inom LSS. Därför vill vi utveckla fritidsverksamhet och semester för funktionsnedsatta och satsar 1 mnkr under 2023.

Centerpartiet stödjer majoritetens höjning av pengbelopp för bostad med särskild service på 3,40 % samt höjningen av daglig verksamhet LSS med 3,35 %.

Mat för äldre och funktionsnedsatta

Vi ser stor förbättringspotential för maten inom äldreomsorg och LSS. I särskilt boende inom äldreomsorgen hamnar Lidingö bland den sämsta fjärdedelen i brukarbedömning av matens kvalitet. Exempelvis är det av stor vikt att högre kvalitetskrav ställs så att maten anpassas efter äldres förändrade smak. Undernäring är vanligare hos äldre personer än befolkningen i övrigt, god och näringsrik mat är viktigt för Lidingös äldre.

De boende på gruppboende för LSS kan ofta inte laga mat själva och då hänger deras mat på personalens kostkunskap för att en näringsriktig kost ska serveras. Det ställer höga krav på kunskapen hos personalen och det har förekommit undernäring och vätskebrist bland de boende. Centerpartiet önskar att ansvarig personal för mathållning utses och utbildas inom LSS-verksamheten. En annan del i att förbättra matkvaliteten och undvika undernäring inom LSS vore att öka möjligheten att laga och äta mat mer gemensamt än vad som sker idag.

Droger ska bort från Lidingö

I Stockholmsenkäten som genomförs vart annat år har Lidingö en av de högsta andelarna som provat narkotika bland pojkar i gymnasiet, hela 30 procent. Även i årskurs nio är Lidingö bland de värsta kommunerna när det gäller narkotika.

Oroväckande är också att 44 procent av de som inte provat narkotika ändå har haft möjlighet att prova. Narkotika är alltför tillgängligt på ön. Det är tydligt att det krävs åtgärder för att få bort drogerna från Lidingö.

Lidingö började under våren 2019 att arbeta utifrån ANDTS-strategi (alkohol, narkotika, doping, tobak och spel) för att förhindra att unga hamnar i missbruk. Det bör fortsatt genomföras informationskvällar för föräldrar av staden i samarbete med polisen. Polisen ska enligt samverkansavtalet besöka skolorna på ön, fältassistenter finns i kontakt med ungdomarna och en handlingsplan i arbete emot droger är beslutad om. Detta välkomnar och stödjer Centerpartiet.

Viktigt framåt är att säkerställa att skolhälsan har tillräckliga resurser för att kunna arbeta med det förebyggande hälsoarbetet bland annat emot droger. Det är också viktigt med utbildning av personal som möter ungdomarna samt att involvera alla aktörer som finns runt ungdomarna i det drogförebyggande arbetet, till exempel fritidsgårdar och idrottsföreningar.

Våld i nära relationer

Utöver att arbeta med drogprevention åläggs Omsorgs- och socialförvaltningen att inkludera arbetet med våldsprevention i sina verksamheter. Våld förekommer överallt i vårt samhälle och måste således motverkas i samma omfattning. I stadens undersökning 2016 visades att 31 procent av kvinnorna någon gång utsatts för våld i nära relationer. Staden behöver aktivt arbeta för att minska denna siffra i samarbete med civilsamhället.

Lidingö Kvinnojour är en ideell förening som hjälper och stödjer kvinnor och barn på Lidingö som är utsatta för våld i nära relationer. Efter långt politiskt arbete har Kvinnojouren äntligen fått en mer långsiktig finansiering på tre år. Denna långsiktighet är viktig även framöver. Det är också viktigt att Kvinnojouren kan agera fristående från staden och har full möjlighet att påtala brister utan att riskera denna finansiering.

Vi vill se över arbetet med våld i nära relationer med en modell som sätter Kvinnans behov i centrum. Den våldsutsatta ska inte behöva vara den samordnande parten mellan olika enheter inom staden. Ett arbete har påbörjats för att staden ska ta det samordnande ansvaret med kvinnans behov i centrum. Vi vill att ska finnas akutnummer/direktnummer samt att utpekade ersättare finns om ordinariehandläggare inte kan slutföra uppdraget.

Centerpartiet lägger 1 mnkr på socialtjänsten för att stärka arbetet mot våld i nära relationer.

Aktivt arbete för att få arbetslösa, nyanlända och långtidsarbetslösa i arbete

Centerpartiet välkomnar att staden arbetar aktivt för att få arbetslösa och nyanlända i arbete. Arbete är en nyckel för en fungerande integration. Samverkan mellan stad, arbetsförmedling, näringsliv och vuxenutbildning är nycklar till framgång i detta arbete. I och med ökad arbetslöshet i en kommande lågkonjunktur blir detta arbete än viktigare.

Sommarjobb till ungdomar

Många kommuner har valt att satsa på sommarjobb, Lidingö var 2016 näst sämst i länet på sommarjobb och har inte förbättrat sig sedan dess. Ett sommarjobb kan vara ett första steg in

på arbetsmarknaden för många ungdomar. Det är också en bra arbetslivserfarenhet tillsammans med de praoveckor eleverna har under skoltiden. Centerpartiet menar att det är viktigt att satsa på sommarjobb till våra unga. Centerpartiet föreslår att staden ska skapa totalt 100 sommarjobb.

Staden bör eftersträva att ungdomarnas sommararbete ger mervärde till Lidingöborna som annars inte skulle bli gjorda. Det kan handla om att hålla öppet på biblioteket eller idrottsanläggningar, ge sällskap till de äldre på våra äldreboenden eller genom att plocka skräp och sköta trädgårdsarbete.

Centerpartiet avsätter 1 mnkr för fler sommarjobb.

Sommarlovsentreprenörer eller socialt entreprenörskap

Sommarlovsentreprenörer finns runt om i länet och ger unga en möjlighet att prova att driva företag under sommarlovet. Idag finns liknande projekt i cirka hälften av länets kommuner. Utvärderingar visar att över 98 procent av deltagarna i Rookie startups verksamhet skulle rekommendera programmet till en vän och 93 procent upplevde ökade entreprenöriella förmågor så som mod, kreativitet, problemlösning och samarbetsförmåga.

Sommarlovsentreprenörer innebär att kommunen själv eller genom upphandlad tjänst går in med 2000 kronor i startbidrag och erbjuder stöd, mentor och en utbildningsvecka i början av sommaren. Det ger ungdomar en inblick och kunskap i att driva ett företag, våga tänka kreativt och prova nya idéer. Förhoppningsvis kan det även ge lite extra i plånboken.

Ett alternativ är socialt entreprenörskap där unga anställs under några veckor för att arbeta fram åtgärdsförslag inom problem inom kommunen så som psykisk ohälsa hos unga eller integration.

Centerpartiet vill genomföra ett pilotprojekt med omkring 15 sommarlovsentreprenörer och om satsningen lyckas kan platserna succesivt höjas kommande år. Det kan finnas en fördel att upphandla tjänsten för att få ett större sammanhang för ungdomarna där de även kan träffas över kommungränserna och utbyta idéer.

Centerpartiet vill uppmuntra unga att utveckla sitt entreprenörskap och på detta sätt vill vi också lyfta värdet av ett levande näringsliv på ön.

Centerpartiet satsar 0,25 mnkr på Sommarlovsentreprenörer.

10. Tekniska nämnden

Inriktning

Alla transportslag behövs på Lidingö och ska vara hållbara. Staden ska medverka till en fossilfri fordonsflotta vilket kräver möjligheter för el-laddning även i flerbostadsområden. Staden ska verka för bättre kollektivtrafikförbindelser och ökad båtpendling. Det ska vara bekvämt och säkert att cykla på ön.

Det ska vara lätt att göra rätt, återvinning av matavfall och förpackningar behöver öka samt återbruk underlättas.

Stadens parker ska vara välsköta med god belysning för ökad trygghet. Natur-, vattenvård och skogsskötsel sker för att möjliggöra rekreation och biologisk mångfald i naturen på ön. Exempelvis genom att Lidingö ska vara en blommande ö som främjar pollinering.

Idrottstaxor ska vara låga för att alla ska ha möjlighet att idrotta på ön, att verka för ökat deltagande i föreningslivet stärker hälsa och motverkar droger.

Förväntningar för tekniska nämnden

- Underhåll och förbättring av våra kommunaltekniska anläggningar och fastigheter prioriteras
- Vakansgraden minskar för de fastigheter som förvaltningen ansvarar för och en långsiktig underhållsplan för fastigheterna utvecklas
- Lidingö har en säker trafikmiljö med bra framkomlighet för alla trafikslag
- Lidingö gör det lätt att transportera sig hållbart med kollektivtrafik, cykel och genom att underlätta för fossilfri fordonsflotta med utbyggd laddinfrastruktur.
- Lidingö har trygga offentliga utemiljöer
- Bra service vid kontakt med företagare på Lidingö
- Natur, skog och vatten har hög biologisk mångfald och möjliggör för rekreation för Lidingöborna

Indikatorer för tekniska nämnden

För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikatorerna redovisas för fem år om tillräckliga tidsserier finns att tillgå.

- Andel utförda planerade underhållsinsatser i fastigheter jämfört med budget
- Kostnadsutfall jämfört med budget för idrotts- och fritidsverksamhet, avvikelse
- Kostnadsutfall jämfört med budget för driftsentreprenader gata och park, avvikelse
- Kostnadsutfall jämfört med budget för driftsentreprenad vatten och avlopp, avvikelse
- Avkastning för stadens fastigheter som inte har en kommunal hyresgäst
- Vakansgrad för fastigheter förvaltningen ansvarar för, andel (%)
- Nöjd-medborgare – Gator och vägar
- Nöjd-medborgare – Gång- och cykelvägar
- Antalet laddbara bilar per publik laddstolpe på Lidingö (CPEV-talet)
- Andel matavfall som sorterades
- Andel nya eller upprustade belysningsarmaturer för ökad trygghet
- Öka antalet kontaktronder med stadens Securitasbil som ett led i trygghetsskapande arbetet
- Återkopplingstid med besked om att ärende är mottaget och att handläggning påbörjas

Rädda Kyrkviken och förbättra vattenkvaliteten runt Lidingö – dagvatten, våtmark och aluminiumfällning

En fantastisk del av Lidingö är närheten till vattnet överallt i kommunen. Tyvärr är kvaliteten i vattnet begränsad runt ön. Vi vill därför satsa mer på att förbättra vattenkvaliteten runt ön och framförallt i Kyrkviken.

- Arbetet med dagvattendammar vid Kyrkviken måste intensifieras och komma till byggstart, detta ryms inom existerande budget
- Rena Kyrkviken med samma modell som i Kottlasjön, aluminiumfällning som binder fosfor och minskar övergödningen. Vi vill även skapa våtmark längs Kyrkviken, förslagsvis vid Gråviken för att stärka biologisk mångfald och rovfiskars lekmiljöer, exempelvis gädda. Centerpartiet lägger 2 mnkr i investeringsbudget 2023 samt 2 mnkr 2024
- Under 2017 genomfördes äntligen åtgärder för förbättrad vattenkvalitet i Kottlasjön. Resultatet visar på goda effekter. Det är viktigt att de genomförda åtgärderna ger

långsiktig effekt – därför menar Centerpartiet att det är avgörande att sjöns tillflöden även saneras.

- Fortsätt och utveckla samarbetet med omkringliggande kommuner och högskolor om vattenkvaliteten i vattnet runt ön.

Öka möjlighet för återbruk och cirkulär ekonomi vid Stockby returstation

Tekniska förvaltningen får i uppdrag att i samverkan med Sörab utreda möjligheten att införa ett återbrukshus i anslutning till Stockby returpark för att öka den cirkulära ekonomin genom att ta tillvara på Lidingöbornas avfall, begagnade möbler med mera. En inspiration i större skala finns i Retuna återbruksgalleria och i mindre skala i Sörabs Returpunkter i Sundbyberg och Solna. Vi ser gärna att detta sker i nära samarbete med öns hantverkare, då kan vi undvika att vi slänger gods som kan komma andra Lidingöbor till gagn som de är eller som del i nya eller renoverade objekt.

Fastighetsnära insamling av matavfall

Under 2023 så måste staden lansera ett system för insamling av bioavfall (med bioavfall avses livsmedels-, köks-, trädgårds- och parkavfall), enligt det lagkrav som börjar gälla 31 december 2023. Staden måste då säkerställa att även flerfamiljshus har bekväma möjligheter att sopsortera och återvinna.

Gynna båtpendling och utred brygga i Islinge

Centerpartiet anser att vattenvägar skall utnyttjas genom att medverka till mer pendelbåtstrafik mellan Lidingö, Nacka och Stockholm. Centerpartiet vill utreda möjligheter för en ny brygga för båtpendling vid Islinge (nuvarande broetablering) för att även ge tillgång till båtpendlingen för centrala Lidingö. Mot bakgrund av planerna på att utveckla Brostranden och Lidingöbron brofäste, ser vi att en sådan brygga kan bidra till Brostrandens möjlighet att bli en marin mötesplats.

Underlätta omställningen till en fossilfri fordonsflotta

Vi vill att all trafik ska vara hållbar. Det innebär att staden måste underlätta för byte till en fossilfri fordonsflotta där elbilar och hybridfordon kommer spela en allt större roll. Idag är det dock väldigt svårt för boende i flerbostadsområden att ladda sina bilar, framförallt när parkering sker på stadens mark. Centerpartiet föreslår en plan för laddinfrastruktur som innehåller laddning vid bostad, behov av snabbladningsplatser, samarbete med det lokala elnätsföretaget och en laddkarta som samplaneras med asfalteringsplan för att effektivisera stadens arbete i gatorna. Det är viktigt att prioritera flerbostadsområden som har boendeparkering på stadens mark. Det ska vara lätt att ladda bilen.

Förbättringar för cykel och gång – återinrätta saltsopning och gångväg Ekholmsnäsvägen

Ett arbete pågår för att förbättra kopplingen mellan brofästet och Torsviks torg. Det är viktigt arbete för att säkra framkomlighet för cykel, bil och parkering för näringslivet.

Vi menar att cykelbanorna längs huvudlederna bör förtydligas med rödmarkering vid överfarter för att uppmärksamma bilister på cykelöverfart och därmed skapa säkrare trafikmiljö för både bil och cykel.

Längs Ekholmsnäsvägen behöver säkrare miljö för gående skapas, i första steg genom en gångtrottoar från Ekholmsnäs gård och mot Killinge. Centerpartiet lägger 5 mnkr i investeringsbudget 2023.

Sedan 2021 så har saltsopningen upphört på vägar under vintertid. Centerpartiet ser ett behov av att återställa detta under kommande år. Vi anser att underlättande av cykel och gång är bra för hälsan. I samband med uppstart av saltsopningen bör man noga utvärdera vilka sträckor det ger mest värde på för att också underlätta för gående.

Centerpartiet tillför 1,5 mnkr för att återinföra saltsopningen.

Säkra korsningar och belysta övergångsställen

Inom befintlig budget ska staden ta fram de underlag som redan finns om farliga korsningar och ta fram åtgärdsplaner för respektive korsning. Gäller exempelvis Sturevägen-Lejonvägen, Norra Kungsvägen-Kyttingevägen, Askrikevägen-Elfviksvägen-Norra Kungsvägen, Lejonvägen-Norra Kungsvägen samt Läroverksvägen-Vasavägen.

Centerpartiet ser även behov av att höja säkerheten vid övergångsställen i staden. Vi vill ha extra belysning över övergångsställen. Förvaltningen ska prioritera de mest osäkra övergångsställena och inleda med belysningsarbeten på dessa. Vi bedömer att detta arbete ryms inom befintlig budget.

Boendeparkering i fler områden

Centerpartiet ser att boendeparkeringen har varit lyckad. Vi ser att det kan finnas behov att utöka boendeparkeringen, exempelvis till området kring Hersby gymnasium för att minska parkeringsproblematiken för de boende nära gymnasiet. Centerpartiet vill även utreda möjligheten att bygga fler parkeringar inne på skolans område så att elever i första hand kan parkera där istället för på kringliggande vägar.

Snöröjning i flerbostadsområden

Centerpartiet har uppmärksammat att snöröjning på trottoarer i flerbostadsområden oftast bara sker på ena sidan av gatan. Detta skapar stora problem när det finns flerbostadshus på båda sidor av gatan. För exempelvis äldre eller personer med svårigheter att röra sig kan det göra det svårt att ta sig ut under vintern. Vi anser att plogning av trottoarer alltid ska ske på den sida av gatan där portar finns, om det finns portar på båda sidor av gatan ska båda sidor plogas.

Skogs- och naturskötsel för rekreation och biologisk mångfald

Centerpartiet stödjer skogs- och naturskötselplanen på Lidingö. För Centerpartiets del är det viktigt att denna skötselplan utgår från rekreation och biologisk mångfald och inte utifrån ekonomiskt resultat. Lidingö stad har idag ett arbete för att främja pollinering på ön, genom att man exempelvis inte slår gräs längs med vägkanter samt i parker för ofta. Centerpartiet ser dock möjlighet att öka andel ängsmark ytterligare.

Hundrastgård

Centerpartiet hör samman behov av hundrastgårdar och lägger medel för inrättande av en till på ön, förslagsvis intill Äventyrsparken. Förvaltningen bör se över placering för bästa nytta för Lidingöborna.

0,25 mnkr investeras därför i en 50 x 25 m hundrastgård för att underlätta för de Lidingöbor som under pandemin skaffat en fyrfota familjemedlem.

11. Fastighetsnämnden

Inriktning

Lidingös fastigheter underhålls på ett ekonomiskt effektivt, miljö- och klimatomfattigt hållbart och ändamålsenligt sätt. Stadens fastigheter är energieffektiva och producerar egen energi. Solenergi ska utökas inom stadens fastighetsbestånd och laddstolpar ska finnas på publika parkeringsplatser.

Förväntningar för fastighetsnämnden

- Underhåll och förbättring av stadens fastigheter prioriteras
- Vakansgraden minskar för de fastigheter som förvaltningen ansvarar för och en långsiktig underhållsplan för fastigheterna utvecklas
- Lidingös fastigheter är energieffektiva och producerar förnybar energi
- Laddstolpar finns inom stadens fastigheter

Indikatorer för fastighetsnämnden

För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikatorerna redovisas för fem år om tillräckliga tidsserier finns att tillgå.

- Andel utförda planerade underhållsinsatser i fastigheter jämfört med budget
- Avkastning för stadens fastigheter som inte har en kommunal hyresgäst
- Vakansgrad för fastigheter förvaltningen ansvarar för, andel (%)
- Antal laddstolpar inom stadens fastigheter
- Producerad solenergi på stadens fastigheter

Installation av solceller på kommunens fastigheter

Centerpartiet vill se en ordentlig satsning på förnybar energi genom solenergi. Dessa kan dels placeras på skärmtak över kommunala parkeringsplatser, dels i en "solcellspark", förslagsvis placerad vid Bredviksbadet, och dels på byggnader i Lidingö stads fastighetsbestånd.

Innan elpriserna steg så beräknades anläggningar vara återbetalda på cirka 10–15 år, med dagens höga elpris går det ännu snabbare. Efter att anläggningen betalats av så blir drift och underhållskostnaderna i princip noll kronor och anläggningarna ger "vinst" under resterande del av livslängden. Lönsamheten kan dock komma att variera mellan olika objekt och över tid beroende på livslängd, ny teknik, elpriser m.m.

Utöver att förse Lidingö stad med ren energi för fastighetsdrift, energiförsörjning av poolen i Brevik och el till fordon kan solcellsbeklädda skärmtak även avleda vatten från hårdgjorda ytor och minskar på så sätt risken för översvämningar.

Centerpartiet lägger totalt investeringar på 12,0 miljoner kronor med investering på 4,0 miljoner kronor per år under 2023, 2024 och 2025

Laddplatser på stadens egna fastigheter

Stadens egna fastigheter bör ta fram laddplatser, exempelvis på skolornas parkering som dagtid kan användas av personalen och nattetid av boende i närområdet.

Centerpartiet lägger 2 mnkr per år för investering av laddstolpar på stadens egna fastigheter där intäkter från användning av stolparna ska säkras.

12. Kultur- och fritidsnämnden

Inriktning

Lidingö ska vara en ö med tillgång till rekreation i grönområden och med stora möjligheter till en aktiv fritid på idrottsytor över hela ön. Lidingö ska vara hälsans ö på riktigt och måste då även vara idrottens och kulturens ö. Föreningslivets insatser är helt avgörande för barn och unga och ger kommunen stora samhällsekonomiska vinster. Föreningslivet måste ha goda möjligheter att utvecklas vilket kräver nyinvesteringar i idrottscentra med hallar och ytor för idrotten. Utvecklingen ska ske i nära samarbete och dialog med föreningarna.

Lidingö är en ö rik på kultur, mötesplatser för kultur ska finnas på hela ön och kulturveckan ska fortsätta utvecklas. Tillgängligheten till musik, teater och kulturaktiviteter för barn och unga ska öka.

Förväntningar för kultur- och fritidsnämnden

- Idrottsföreningarna på ön har möjlighet att utveckla sina verksamheter i ändamålsenliga lokaler och idrottsytor, antalet idrottsytor på ön ökar
- Kulturföreningarna på ön har möjlighet att utveckla sina verksamheter i ändamålsenliga lokaler och kulturveckan ska fortsätta utvecklas
- Lidingös stadsbibliotek erbjuder ett brett utbud från böcker, media till skapande och är en mötesplats för alla Lidingöbor
- Kostnaden för att delta i idrott och kultur på Lidingö ska sänkas och möjligheter till stöd finns för barn och unga som inte har råd att delta i kultur- och idrottsverksamheterna
- Kommunen verkar för att fler unga håller på med idrott längre upp i åren
- Kommunen främjar integrationen genom att i samarbete med föreningslivet locka unga till idrotten

Indikatorer för kultur- och fritidsnämnden

För att kunna se trender ska mätresultat enligt indikatorerna redovisas för fem år om tillräckliga tidsserier finns att tillgå för indikatorn.

- Nöjd-region-index fritidsmöjligheter
- Antal besökare på biblioteket
- Andel Lidingöbor som tycker att möjligheten att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar är bra
- Andel föreningar som är nöjda till i högsta grad nöjda med det sammantagna stödet till föreningslivet
- Andel Lidingöbor som tycker att utbudet av friluftsområden i kommunen är bra
- Andel Lidingöbor som tycker att bibliotekets utbud av böcker och tidsskrifter är bra
- Andel Lidingöbor som tycker kommunens arbete att främja det lokala kulturlivet är bra
- Andel flickor/pojkar i barn- och ungdomsföreningar, Musikskolan och Sagateatern
- Antal lån av fysiska medel och e-medel på biblioteket
- Antal biblioteksaktiviteter för barn och ungdomar
- Antal medlemmar mellan 13–20 år i barn- och ungdomsföreningar

- Antal medlemmar mellan 7–20 år i barn- och ungdomsföreningar
- Antal deltagare i Sagateatern
- Antal deltagare i Musikskolan
- Andel deltagare i Sagateatern som sammantaget är nöjda med Sagateatern
- Andel deltagare som är nöjda med Musikskolan
- Personalomsättning inom förvaltning
- Sjuktal i förvaltning

Stärkt stöd för idrotten och fler idrottsytor

Det är av största vikt att värdesätta och uppmuntra det ideella arbetet som våra idrottsföreningar på ön genomför. Det bidrar till både psykisk och fysisk hälsa hos öns barn och unga, ger en meningsfull fritidssysselsättning och viktiga sociala mötesplatser där ungdomar från olika delar av ön kan mötas.

Lidingö har dock under decennier investerat för lite i renoveringar och nyproduktion av idrottsanläggningar. Vi står inför stora behov för att öns föreningsliv ska fortsätta kunna utvecklas. Det är samhällsekonomiskt smart att satsa på idrotten.

Inomhusbollsporter, fotbollen, dans och racketsporter behöver hallar på ön liksom friidrotten, mindre föreningar och föreningar som vill starta upp. Under 2021 revs Bodals bollhall och tennishall utan att ersättningshall har uppförts. Vi ser att det behövs en bollhall med kapacitet för matchspel för bollsporterna i de äldre ligorna, förslagsvis med nedfällbara läktare så arenan kan bestå av två träningshallar eller en stor matcharena.

Centerpartiet vill se satsning på flera idrottscentra samt fler idrottsytor i utveckling av stadsdelarna. Vi vill därför att staden tar fram ett lokalförsörjningsprogram där man kartlägger re- och nyinvesteringsbehov och lägger en investeringsplan med utblick på 10 år för att kunna planera stadens ekonomiska åtaganden. Centerpartiet ser framför sig:

- Högsätra idrottscampus med innebandyhall, ishallar, multibollhall för tävling i inomhusbollsporter, danssal, fullstor fotbollsplan och ytor för spontanidrott och racketsport.
- Utveckling av vallen med plats för friidrott, ishockey, tennis och fotboll.
- Ytor för spontanidrott så som multibollplaner i Mosstorp eller isbanor så som Isbiten i Sticklinge på fler ställen.
- Mindre hallar för t ex kampsport och dans i utveckling av stadsdelarna.
- Utveckling av mindre campus, t ex utökade möjligheter för basket vid Hersby gymnasium.
- Utveckling av idrottsmöjligheter på stadens skolgårdar.
- Fler fotbollsplaner för 7- och 11-mannaspel.
- Möjliggöra utökade möjligheter för ridsporten genom att tillåta utbyggnad av Stockby ridskola.

Att staden under lång tid underinvesterat i idrottsanläggningar kan inte läggas föreningarna till last. Centerpartiet vill undvika att kostnaden för att delta i idrott på Lidingö ökar. Staden kan alltså inte lägga över kostnaden på föreningarna utan staden behöver ta sitt ansvar för idrottsinfrastrukturen på ön. Detta kommer vara en ekonomisk utmaning för staden framåt och kräver en god planering av anläggningarna för att göra så kostnadseffektiva investeringar som möjligt. Exempelvis bör möjligheter för 3D-fastigheter ses över i lämpliga projekt där bostäder till del kan finansiera idrottshallar.

Vi anser även att idrottsytorna i högsta möjliga mån ska vara miljö- och klimatvänliga. Det gäller exempelvis att använda konstgräsplaner som inte ger ifrån sig mikroplast och att anläggningar så som Breviksbadet förses med solkraft för att minska energiförbrukningen.

Centerpartiets har lagt en första investeringsvolym för idrottshallar på 50 mnkr 2024 och 100 mnkr 2025 för inledande investering i Högsätra idrottsområde. Summorna behöver justeras utifrån underlag som tas fram i lokalförsörjningsplanen.

För arbete med hallar och lokalförsörjningsplan fritid och idrott lägger Centerpartiet 250 000 kronor i budget.

Bokning av idrottshallar

Centerpartiet ger förvaltningen i uppdrag att se över hallbokningssystem för att:

- Kunna erbjuda hallar längre in på sommarloven och övriga lov för föreningar som vill ha verksamhet även då.
- Kunna släppa tider från rambokningar för matchspel tidigare och i högre grad arbeta för att tiderna för matcher optimeras för att i övrigt kunna friställas för träning eller hyrning för turneringar av andra föreningar.
- Utredda att på sikt införa nolltaxa för barn- och ungdomsverksamhet där hallarna är gratis så länge de används i enlighet med bokning. Om föreningar som bokar inte använder hallarna får straffavgift betalas – med digitala lösningar bör detta kunna registreras på ett enkelt sätt.

Prova-på-dagar med olika sporter i skolan

Centerpartiet ser med oro att psykisk ohälsa är hög hos ungdomar. Vi ser vidare att stress över skolarbetet sjunker allt längre ner i åldrarna samtidigt som idrotten har allt svårare att behålla ungdomarna i idrotten. Vi ser därför att skolan har en väldigt viktig roll att uppmuntra idrott och rörelse samt minska stress och press i skolmiljön. Centerpartiet ger därför förvaltningen i uppdrag att skapa prova-på-dagar i samarbete mellan skolor och idrottsföreningar/-verksamheter. Vi måste få fler ungdomar att stanna i idrotten och fler ungdomar att våga prova nya sporter under tonåren.

Centerpartiet skjuter till 250 000 för att samordna projektet.

Integration genom idrott

Idrott har på många håll varit en stor drivkraft för ungas integration. Att träffa jämnåriga från olika bakgrunder samt att få tillgång till trygga vuxna har visat sig framgångsfaktor för socialt utsatta ungdomar. Att få bli en i laget, att kunna tala med andra jämnåriga om deras planer och drömmar för vuxenlivet kan ge inspiration och sammanhang som främjar studiemotivation och framtidstro. Centerpartiet ger därför förvaltningen i uppdrag att tillsammans med öns idrottsföreningar öka nyanlända unga samt unga med svag anknytning till samhället tillgång till idrottens värld.

Centerpartiet skjuter till 250 000 för att stötta idrottsföreningarna med projektet.

Konstsnöspår på Lidingö

Lidingö har under några år saknat konstsnöspår, en anläggning som får allt från barn till pensionärer att komma ut och röra på sig. I dagsläget har föreslagen plats fallit då Bosön sagt nej till samarbete med staden och IFK Lidingö skidor och orientering. Förvaltningen bör

därför skyndsamt ta fram förslag till ny plats där bland annat Grönsta och Fågelöudde varit uppe som förslag. Satsningen ryms inom befintlig ram.

Fortsatt utveckling av kulturveckan

Kulturveckan är en fantastisk manifestation för kulturen på Lidingö som staden ska fortsätta vara med och utveckla. Vi ser behov av att arbeta mer med marknadsföring så veckan blir mer känd och når fler målgrupper. Eventuellt kan den samköras med en större Lidingövecka som ska utredas av stadsledningskontoret.

Lägre avgift musikskola och Sagateatern

Den förra majoriteten har i flera omgångar höjt avgiften rejält för musikskolan och Sagateatern (2018 med 350 kr, 2020 med 100 kr, 2021 med 200 kr) så den idag ligger på 1600 kronor per termin för enskild undervisning i musik. Centerpartiet anser att dessa nivåer är allt för höga och stänger ute barn och unga från kulturverksamheterna. Sedan 2018 har avgiften alltså höjts med 650 kronor. Lidingö ligger alltså mycket högt i avgift. Centerpartiet föreslår att avgiften sänks med i snitt 200 kronor.

Centerpartiet tillför 0,7 mnkr för att sänka avgifterna till musikskola och Sagateatern.

Utredning av kulturpeng

Centerpartiet vill att staden utreder möjlighet att införa kulturpeng på Lidingö i likhet med Nackas system.

I Nacka kommun har man sedan ett år tillbaka ett valfrihetssystem vid namn ”kundval kulturskola”. Detta system kan kort sammanfattas som att barn- och ungdomar i kommunen får tillgång till ”checkar” som man kan söka till musik- och kulturskoleverksamheter i kommunen. Checkarna motsvarar verksamheternas kostnader, och varje medborgare inom målgruppen kan delta i ett begränsat antal av alla de verksamheter som står till förfogande från kommunens och privata aktörers musik- och kulturverksamheter. Genom att införa ett valfrihetssystem för verksamhet inom detta område får fler barn och ungdomar möjlighet att delta i kulturaktiviteter på sin fritid. Det skapas även möjlighet för fler aktörer att etablera sig så unga kan välja bland fler än bara kommunen för till exempel teater och musik.